

Komuniké z V4

V Loučni v Českej republike sa 13. a 14. mája 2026 konalo stretnutie zástupcov poľnohospodárskych komôr krajín Vyšehradskej skupiny (V4). Na stretnutí sa zišli zástupcovia Národnej rady poľnohospodárskych komôr (Poľsko), Agrárnej komory Českej republiky, Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory a Maďarskej poľnohospodárskej komory.



Cieľom stretnutia bolo zhodnotiť najnovší vývoj ovplyvňujúci poľnohospodárstvo v regióne a definovať spoločné priority s ohľadom na prebiehajúce rokovania o budúcich politikách Európskej únie, najmä o viacročnom finančnom rámci na roky 2028 - 2034 a o spoločnej poľnohospodárskej politike po roku 2027.

Príjem poľnohospodárov, situácia na trhu a výzvy súvisiace s počasím a klímou v krajinách V4

Účastníci vyjadrili vážne obavy, že negatívne trendy pozorované na začiatku roka 2026 sa v posledných mesiacoch ešte prehĺbili. Pokračujúci pokles nákupných cien surového mlieka v kombinácii s pretrvávajúcimi nízkymi cenami obilnín a olejnin nadálej oslabuje ekonomickú životaschopnosť poľnohospodárskych podnikov v celom regióne V4.

Opätovne vyzývame Európsku komisiu, aby naliehavo aktivovala Fond poľnohospodárskej rezervy cieľným a primeraným spôsobom s cieľom podporiť najviac postihnuté členské štáty. Bez okamžitého konania rastie riziko nevratného štrukturálneho poškodenia mliekarenského sektora.

Polnohospodárske komory krajín V4 upozorňujú na pretrvávajúce vysoké ceny pohonných hmôt a hnojív, ktoré výrazne zvyšujú náklady na poľnohospodársku výrobu a oslabujú konkurencieschopnosť európskych poľnohospodárov. Kolísanie cien energie, geopolitické napätie a závislosť Európskej únie od dovozu strategických surovín naďalej vytvárajú značnú neistotu pre poľnohospodárske podniky. Zväčšujúci sa efekt „cenových nožníc“ naďalej oslabuje príjmy poľnohospodárskych podnikov, zvyšuje ich zadlženosť a obmedzuje ich investičnú kapacitu.

Účastníci preto vyzývajú k:

- aktivácii mechanizmov intervenčných nákupov, vrátane aktualizácie intervenčných cien,
- opatreniam na stabilizáciu vnútorného trhu a uľahčenie vývozu mimo EÚ,
- akútne aj systémové opatrenia na úrovni EÚ zamerané na obmedzenie nadmerného rastu výrobných nákladov a regulačnej záťaže pre poľnohospodárov.

Účastníci ďalej vyzývajú Európsku komisiu a národné vlády, aby prijali koordinované opatrenia zamerané na stabilizáciu trhov s energiou, palivami a hnojivami, podporu domácej výroby hnojív, odstránenie administratívnych a regulačných prekážok a vytvorenie podmienok pre dostupnosť a cenovú dostupnosť vstupov pre poľnohospodárov.

V tejto súvislosti sme analyzovali nedávny návrh Európskej komisie týkajúci sa dočasného rámca štátnej pomoci v súvislosti s krízou na Blízkom východe (METSAP) a akčného plánu EÚ pre hnojivá. Tieto iniciatívy považujeme za nedostatočné a vyzývame Európsku komisiu a členské štáty, aby prijali ambicióznejšie opatrenia. Bez účinných krokov hrozí ďalší pokles poľnohospodárskej výroby, zníženie investícií a zhoršenie potravinovej bezpečnosti v regióne V4 aj v celej Európskej únii.

Pokiaľ ide o výzvy súvisiace s klímou, účastníci potvrdili, že nestabilné počasie sa v celom regióne na jar 2026 naďalej zhoršuje. Neskoré mrazy, obdobia sucha a nerovnomerné zrážky čoraz viac ovplyvňujú úrody a plánovanie poľnohospodárskych činností.

Pretrvávajúce výzvy, ako je klesajúca hladina podzemnej vody a znížená vlhkosť pôdy, zostávajú hlavným dlhodobým problémom.

Polnohospodárske komory krajín V4 opätovne zdôrazňujú svoju spoločnú výzvu na zriadenie špecializovaného európskeho fondu pre ťažko poistiteľné riziká, ktorý by pokrýval vplyvy klímy, prenos chorôb zvierat a rastlín a trhové otrasy. Tento nástroj musí byť zriadený mimo rozpočtu SPP, aby sa zabránilo ďalšiemu oslabovaniu existujúcich schém podpory.

Spoločná poľnohospodárska politika po roku 2027

Participants noted that discussions on the future CAP and the Multiannual Financial Framework 2028–2034 have entered a decisive phase. In this context, they strongly emphasised that the CAP must remain a strong, independent and genuinely common policy.

Účastníci opätovne potvrdzujú tieto priority:

1. Silná a skutočne spoločná SPP s primeraným rozpočtom

SPP musí zostať samostatnou politikou EÚ so silným vymedzeným rozpočtom vo výške minimálne 500 miliárd EUR, ktorý zohľadňuje infláciu, rastúce náklady a zvyšujúce sa riziká pre potravinovú bezpečnosť.

2. Žiadna renacionalizácia a zachovanie druhého piliera

SPP sa nesmie rozptýliť do národných rámcov. Silný a autonómny pilier rozvoja vidieka je nevyhnutný pre investície, inovácie a generačnú obnovu.

3. Spravodlivá odmena za potravinovú bezpečnosť a produkciu

Priame platby treba vnímať ako odmenu za zabezpečenie potravinovej bezpečnosti a zachovanie vysokých výrobných štandardov, a nie ako sociálne transfery.

4. Zjednodušenie a flexibilita

Nová SPP musí byť výrazne zjednodušená, čo by malo viesť k zníženiu administratívnej záťaže pre poľnohospodárov a k vylúčeniu akýchkoľvek dodatočných podmienok, pričom by sa malo všeobecne uznať, že SPP spĺňa zásadu „nepoškodzovania“.

Stropovanie, degresivita a diferencovanie platieb na podporu príjmov pre rôzne kategórie poľnohospodárov by mali byť pre členské štáty dobrovoľné, aby sa zabezpečila primeraná flexibilita. Pri uplatňovaní stropovania a degresivity by malo byť možné odpočítať náklady na pracovnú silu.

5. Ochrana výrobných kapacít, najmä v oblasti chovu hospodárskych zvierat, a jasné vymedzenie pojmu „aktívny poľnohospodár“

Politiky EÚ musia podporovať, a nie oslabovať, poľnohospodársku výrobu – najmä v sektore chovu hospodárskych zvierat. Definícia aktívneho poľnohospodára by mala byť jednoduchá a mala by vychádzať zo skutočnej poľnohospodárskej činnosti.

6. Zabezpečenie nároku poľnohospodárov v dôchodkovom veku na podporu príjmu

Vylúčenie poľnohospodárov v dôchodkovom veku z nároku na podporu príjmu na základe výmery by mohlo negatívne ovplyvniť sociálnu a ekonomickú stabilitu vidieckych oblastí. Starší poľnohospodári naďalej zohrávajú dôležitú úlohu v poľnohospodárskej výrobe, obhospodarovaní pôdy a zachovaní vidieckych komunít. Zachovanie ich nároku na podporu príjmu prispieva ku generačnej kontinuite, sociálnej súdržnosti a dlhodobej udržateľnosti poľnohospodárskeho sektora.

7. Dostupnosť prípravkov na ochranu rastlín

Zabezpečenie prístupu k účinným prípravkom na ochranu rastlín je nevyhnutné pre zachovanie poľnohospodárskej výroby v EÚ. Súčasné tempo stiahnutia produktov z trhu a regulačných obmedzení, bez adekvátnych alternatív, ohrozuje pestovanie kľúčových plodín.

Sú potrebné naliehavé a pragmatické riešenia, medzi ktoré patria:

- prepracovaný systém hodnotenia rizík,
- výnimky pre prípady, v ktorých neexistujú vhodné alternatívy,
- rýchlejšie schvalovacie postupy,
- širšie využívanie núdzových povolení v odôvodnených prípadoch,
- silnejšia podpora inovácií.

Zároveň je potrebné zabrániť vzniku rezistencie spôsobenej opakovaným používaním obmedzeného počtu nedostatočne účinných prípravkov. Bez okamžitého konania hrozí EÚ pokles výnosov, zníženie konkurencieschopnosti a zvýšená závislosť od dovozu.

Obchodné vzťahy EÚ s tretími krajinami

Účastníci zdôraznili, že obavy týkajúce sa asymetrie obchodných podmienok sú naďalej plne opodstatnené a vzhľadom na nedávny geopolitický vývoj sa ešte viac prehĺbili.

Znovu potvrdili:

- svoj nesúhlas s bilaterálnou obchodnou dohodou medzi EÚ a Mercosurom a výzvu na pozastavenie predbežného uplatňovania tejto dohody, kým Súdny dvor Európskej únie nevydá svoje rozhodnutie,
- svoje obavy v súvislosti s otvorením trhu EÚ pre poľnohospodárske a potravinárske výrobky z Ukrajiny, ktoré nespĺňajú normy EÚ,
- potrebu zabezpečiť reciprocitu európskych výrobných noriem a spravodlivú hospodársku súťaž vo všetkých obchodných dohodách EÚ.

Účastníci síce ocenili snahy o otvorenie nových trhov pre európske poľnohospodárske a potravinárske výrobky, vrátane rokovaní s Indiou, zdôraznili však, že potravinová bezpečnosť a stabilita príjmov poľnohospodárov musí zostať hlavnou prioritou vyjednávačov EÚ. Tí musia vždy zohľadňovať kumulatívny vplyv všetkých obchodných dohôd na vnútorný trh EÚ, najmä pokiaľ ide o citlivé poľnohospodárske výrobky.

Geopolitický vývoj a nerovnaké podmienky prístupu na trh naďalej vyvíjajú dodatočný tlak na poľnohospodárov v EÚ, najmä v členských štátoch, ktoré prišli o tradičné vývozné trhy a prechádzajú štrukturálnymi zmenami.

Bolo by potrebné uskutočniť komplexné posúdenie na základe sumáru poľnohospodárskych kvót obsiahnutých v doteraz uzavretých dohodách a v dohodách, o ktorých sa v súčasnosti rokuje, keďže mnohé „malé množstvá“ sa sčítavajú a v súhrne môžu mať významný narušujúci vplyv na trh na úrovni EÚ.

Spolupráca poľnohospodárskych organizácií krajín V4 na európskej úrovni

Účastníci zdôraznili, že v súčasnej fáze rokovaní o viacročnom finančnom rámci a budúcej spoločnej poľnohospodárskej politike je koordinovaný a jednotný prístup dôležitejší ako kedykoľvek predtým.

Účastníci:

- vyzývajú premiérov svojich krajín, aby aktívne podporili vyššie uvedené priority na zasadnutí Európskej rady,
- vyzývajú COPA-COGECA, aby presadzovala pozície organizácií krajín V4 na najvyššej politickej úrovni v EÚ,
- potvrdzujú svoj záväzok konať spoločne s cieľom zabezpečiť, aby sa hlas poľnohospodárov z regiónu V4 plne odzrkadlil v rozhodovacom procese EÚ.

Účastníci sa zhodli na tom, že v nadchádzajúcich mesiacoch, keď sa zintenzívnia rokovania o budúcnosti poľnohospodárskej politiky EÚ, bude nevyhnutná ďalšia koordinácia.

Toto komuniké bolo vyhotovené v štyroch vyhotoveniach, po jednom pre každú delegáciu. Kópie

budú zaslané Európskej komisii a COPA-COGECA.